

บทที่ 4

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงวิธีการที่อาจจะมีผลกระทบต่อการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ตามที่ได้เสนอข้อสังเกตไปแล้วในบทที่ 3 โดยศึกษาจากการวิเคราะห์รายงานผู้สอบบัญชี งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน สามารถสรุปถึงสาเหตุ และวิธีการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการป้องกันไม่ให้เกิดการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินเพื่อที่การปฏิบัติดังกล่าวของธุรกิจจะได้ไม่เกิดผลกระทบที่เสียหายต่อผู้ที่ใช้งบการเงินและภาพลักษณ์โดยรวมของประเทศ ดังต่อไปนี้

สาเหตุของการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

1. การที่หลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปมีความยืดหยุ่นในระดับหนึ่งเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแต่ละกิจการได้อย่างเหมาะสม จึงเป็นการเปิดโอกาสให้กิจการอาจจะทำการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินได้ เช่น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 11 เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญได้ระบุถึงวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีของลูกหนี้ที่เก็บเงินไม่ได้ไว้ 2 วิธี คือ ไม่บันทึกรายการจนกว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีลูกหนี้สูญจริงและไม่บันทึกรายการจนกว่าในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีลูกหนี้สูญจริง ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดนโยบายการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของบริษัทหนึ่ง จำกัด (มหาชน) และ บริษัท เอ จำกัด (มหาชน) ตามที่ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ไว้ในบทที่ 3

2. การที่มีหลักการบัญชีหลาย ๆ หลักการให้เลือกใช้สำหรับรายการบัญชีหนึ่งๆ นั้น หรือการที่มาตรฐานการบัญชีบางฉบับไม่ได้ระบุถึงวิธีปฏิบัติทางบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับรายการบัญชีบางรายการ ทำให้กิจการอาจจะใช้ประโยชน์จากจุดนี้ในการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี เช่นในเรื่องของการประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ ซึ่งมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไปได้ระบุถึงมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนโดยให้เลือกพิจารณาระหว่างราคาขายสุทธิหรือมูลค่าจากการใช้ของสินทรัพย์แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า

3. ความต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เจ้าหนี้และนักลงทุน โดยการสร้างรายการชำระคืนเงินกู้ยืมขึ้นมา ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมกับกิจการที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้สินของกิจการ

4. การสร้างภาพของผลการดำเนินงานที่ดี เพื่อต้องการสร้างชื่อเสียงของกิจการแม้ว่าประเทศจะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นการลดลงของมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถือครองอยู่แต่กิจการก็ยังสามารถทำกำไรได้อาจจะเพื่อดึงดูดความสนใจให้กับลูกค้าที่ต้องการซื้อบ้านและให้ความเชื่อมั่นว่ากิจการสามารถที่จะสร้างบ้านให้กับลูกค้าได้โดยที่ไม่มีปัญหาเรื่องความสามารถในการดำรงอยู่ของกิจการ ดังเช่นทั้ง 2 บริษัทข้างต้น ที่มีบริษัทย่อยและต้องจัดทำงบการเงินรวมแต่เมื่อบริษัทย่อยดังกล่าวเกิดผลขาดทุนเป็นจำนวนมากจึงพยายามที่จะเกลี้ยผลขาดทุนดังกล่าวออกไป โดยการเปลี่ยนสถานะจากบริษัทย่อยเป็นบริษัทร่วม หรือเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่นำเสนอรายงาน เพื่อที่กิจการจะได้ไม่ต้องจัดทำงบการเงินรวมและหลีกเลี่ยงที่จะรับรู้ผลขาดทุนของบริษัทย่อยดังกล่าว

วิธีการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

1. เปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีและใช้นโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองมากที่สุด เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายการประมาณการค่าเสื่อมราคา การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามสภาพเศรษฐกิจและการประมาณการมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนจากการค้ำของสินทรัพย์
2. การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคต เช่น การให้บริษัทที่เกี่ยวข้องกันของบริษัท หนึ่ง จำกัด (มหาชน) ซื้อหุ้นบริษัทย่อยโดยให้ผ่อนชำระเป็นระยะเวลา 10 ปี ทำให้บริษัทจะต้องทยอยรับรู้รายได้และกำไรจากการขายหุ้นดังกล่าว
3. การขยับค่าใช้จ่ายในอนาคตมาเป็นค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบัน เช่น การที่บริษัท เอ จำกัด (มหาชน) เปลี่ยนนโยบายในการคิดค่าเสื่อมราคาซึ่งจะมีผลให้งวดการบัญชีนี้ของกิจการเกิดผลขาดทุนและไปสร้างกำไรในงวดการบัญชีต่อไป ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวอาจจะเป็นการดำเนินการเพื่อสร้างผลงานของผู้บริหารที่ต้องการสร้างกำไรในปีต่อไป
4. การเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว เช่น การขายเงินลงทุนในบริษัทย่อยให้กับบริษัทที่เกี่ยวข้องกันโดยไม่มีนโยบายที่จะซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าวคืน หรืออาจจะเป็นการไถ่ถอนหนี้สินก่อนเวลาอันสมควร
5. การบันทึกบัญชีที่ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของผู้บริหาร รายการบัญชีบางรายการตามหลักการบัญชีให้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นหรือวิจารณญาณของผู้บริหาร ดังนั้นรายการบัญชียังกล่าวจะบันทึกอย่างไร เมื่อไร หรือเป็นจำนวนเท่าไร จึงขึ้นอยู่กับความเห็นของผู้บริหาร เช่น การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและการประมาณมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์

จากการศึกษาถึงสาเหตุและวิธีการการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ สามารถที่จะสรุปถึงผลกระทบของการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินพร้อมทั้งเสนอข้อแนะนำและแนวทางแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจกับประเทศเช่นที่ผ่านมา

ผลกระทบที่เกิดจากการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน

การตกแต่งตัวเลขในงบการเงินมักจะเกิดขึ้นเนื่องจากกิจการประสบกับภาวะที่ขาดทุนและกิจการต้องการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ถือหุ้นและ เจ้าหนี้ ดังนั้นกิจการจึงพยายามที่จะกำหนดนโยบายบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่กิจการกำลังเผชิญอยู่เพื่อที่กิจการจะได้ผลประโยชน์สูงสุดจากนโยบายนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบตามมาโดยผลกระทบจากการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินสามารถระบุได้ 2 ประเภทคือ ผลกระทบต่อภายในองค์กรและผลกระทบต่อภายนอกองค์กร

1. ผลกระทบต่อผู้ที่ใช้งบภายในองค์กร

ส่วนใหญ่การตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของกิจการจะมีผู้รู้เพียงไม่กี่คน เช่น ผู้บริหารระดับสูงของกิจการที่เป็นผู้ที่กำหนดนโยบาย และนักบัญชีของกิจการเอง ซึ่งบุคคลอื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีหรือจัดทำงบการเงินของกิจการจะไม่ทราบเลยว่า งบการเงินของกิจการได้ถูกตกแต่งให้สวยงามและมีผลประโยชน์ที่ดี ตัวเลขในงบการเงินนั้นส่วนหนึ่งไม่ได้เกิดขึ้นจากพื้นฐานของความเป็นจริง ซึ่งบุคคลในกิจการนั้นอาจจะนำงบการเงินไปใช้โดยนำไป วิเคราะห์และทำให้ตัดสินใจผิดพลาดเกี่ยวกับกิจการได้ บุคคลผู้ใช้งบในกิจการ เช่น ฝ่ายการตลาด ฝ่ายบุคคลและพนักงานของกิจการเอง เป็นต้น

2. ผลกระทบต่อผู้ที่ใช้งบภายนอกองค์กร

การตกแต่งตัวเลขในงบการเงินของกิจการไม่เพียงแต่จะมีผลกระทบต่อฝ่ายงาน หรือบุคคลที่อยู่ภายในกิจการเองเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบออกไปสู่บุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่ใช้งบการเงินของกิจการ ซึ่งอาจจะเข้าใจผิดถึงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการได้ เนื่องจากบุคคลหรือหน่วยงานเหล่านั้นจะต้องใช้งบการเงินของกิจการเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจต่าง ๆ เช่น

2.1 นักลงทุน ต้องใช้งบการเงินเพื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนที่จะได้จากการลงทุนในหุ้นของกิจการ

2.2 ลูกค้า ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์พยายามที่จะสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักแก่ลูกค้า เพื่อจูงใจให้ลูกค้าซื้อบ้านหรือที่ดินของกิจการ

2.3 เจ้าหนี้หรือสถาบันการเงิน กิจการอาจทำการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้ถึงความสามารถในการชำระหนี้ ทั้งที่ความจริงเมื่อกิจการกู้ยืมเงินไปแล้ว อาจจะไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่สถาบันการเงินได้

2.4 ประเทศชาติ หากว่ากิจการต่างๆ ในประเทศมีการตกแต่งงบการเงินอาจจะส่งผลให้ชาวต่างประเทศไม่กล้าที่จะมาลงทุนในประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้กล่าวในข้างต้นถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะว่า สถาบันต่างๆ ควรมีส่วนช่วยเหลือในการควบคุมระบบการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตกแต่งตัวเลขหรือบิดเบือนตัวเลขในงบการเงินที่อาจจะเกิดขึ้น และให้จัดทำรายงานทางการเงินอย่างโปร่งใส ซึ่งถ้าแต่ละฝ่ายงานสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความซื่อสัตย์สุจริตแล้วก็จะเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารระดับสูงและคณะกรรมการบริษัทมหาชน

1.1 ควรมีการวางระบบการควบคุมภายในให้เพียงพอ และควรจัดให้มีหน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ

1.2 จัดทำแนวทางการปฏิบัติงานในองค์กร ซึ่งควรสะท้อนถึงความมีจรรยาบรรณของคณะกรรมการและจัดให้มีการติดต่อสื่อสารเพื่อป้องกันการรายงานที่เป็นเท็จ นอกจากนี้คณะกรรมการอิสระควรมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแนวทางการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี เพื่อให้พนักงานและคณะกรรมการปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอ

1.3 คณะกรรมการตรวจสอบ ควรให้ความสำคัญกับการสอบทานงบการเงินรายไตรมาสก่อนที่จะนำไปเสนอต่อสาธารณชน

2. นักบัญชีและผู้สอบบัญชี

2.1 ผู้สอบบัญชีควรให้ความสนใจกับการใช้กลวงในงบการเงินเป็นพิเศษ

2.2 นักบัญชีควรจัดทำรายงานทางการเงินอย่างซื่อสัตย์และโปร่งใส

2.3 สอบบัญชีควรรักษาความเป็นอิสระและควรเคร่งครัดในมารยาทและ จรรยาบรรณตนเองให้มาก เพื่อป้องกันการใช้กลวง เนื่องจากการมีส่วนได้เสียของผู้สอบบัญชี

2.4 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำรายงานทางการเงิน ไม่ว่าจะเป็นผู้สอบบัญชีอิสระหรือผู้ตรวจสอบภายในรวมทั้งนักบัญชีควรศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับกลวิธีในการบิดเบือนงบการเงิน และโอกาสที่จะเกิดการฉ้อฉลซึ่งจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์หรือหน่วยงานควบคุมของรัฐบาล

3.1 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ ควรมีอำนาจในการลงโทษกิจการที่ทำผิดได้ทันที เมื่อมีการละเมิดกฎหมายหรือมีหลักฐานชี้ชัดว่ากิจการดังกล่าวนั้นมีการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน

3.2 หน่วยงานควบคุมของรัฐบาลควรมีอำนาจตามกฎหมายที่ชัดเจนพอที่จะยับยั้ง หรือป้องกันไม่ให้กิจการที่เคยทำผิดกฎหมายหรือเคยทำการตกแต่งตัวเลขในงบการเงินได้มีโอกาสทำเช่นนั้นได้อีก

4. สถาบันการศึกษา

4.1 ในการศึกษาการบริหารธุรกิจและการบัญชี คณะอาจารย์ควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่อาจทำให้เกิดการบิดเบือนข้อมูลในงบการเงินและวิธีที่จะลดหรือป้องกันเหตุการณ์ดังกล่าวไม่ให้เกิดขึ้น

4.2 ควรให้การศึกษาเพื่อเข้าใจถึงกระบวนการทำงานของการควบคุมภายใน ในการควบคุมป้องกันติดตามและยับยั้งการบิดเบือนข้อมูลในงบการเงิน

4.3 ในหลักสูตรการศึกษาควรเข้าถึงจรรยาบรรณในการทำธุรกิจและ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการป้องกันและยับยั้งการทำรายงานทางการเงินที่เป็นเท็จ